

RUSKA GRAMATIKA

KRATAK PREGLED OSNOVNIH PRAVILA

Sastavio

Mato Špekuljak
Udruga za ruski jezik i kulturu <http://www.ruskijezik.info>
Zagreb 2012 (I. izdanje)

Napomena

Preuzimanje, umnožavanje i kopiranje ove gramatike je slobodno uz uvjet navođenja imena autora te naziva Udruge i poveznice na web adresu Udruge.

001. RUSKA AZBUKA

001. Ruska azbuka sadrži sljedeća slova:

А а a
Б б be
В в ve
Г г ge
Д д de
Е е je
Ё ё jo
Ж ж že
З з ze
И и i
Й й i
К к ka
Л л el'
М м em
Н н en
О о o
П п pe
Р р er
С с es
Т т te
У у u
Ф ф ef
Х х ha
Ц ц ce
Ч ч če
Ш ш ša
Щ щ š'a
Ъ ъ
Ы ы "tvrdo" i
Ь ь
Э э e
Ю ю ju
Я я ja

002. RUSKI IZGOVOR

002. Rusko pismo sadrži:

10 samoglasničkih slova:

- **а, э, и, о, у** (tzv. tvrdi samoglasnici)
- **я, е, и, ё, ю** (tzv. meki samoglasnici)

21 suglasničko slovo:

- **б, в, г, д, ж, з, й, л, м, н, р** (zvučni suglasnici)
- **п, ф, к, т, ш, с, х, ц, ч, щ** (bezvučni suglasnici)

2 slova koja ne označavaju nikakve glasove:

- **ъ** (tzv. tvrdi znak)
- **ь** (tzv. meki znak).

003. Ruski samoglasnici se izgovaraju jasno samo u naglašenim slogovima, a u nenaglašenim se slogovima izgovaraju slabije i nejasnije.

004. U ruskim riječima naglašen može biti bilo koji slog (pa i posljednji slog u višesložnoj riječi), ali se to u pismu u pravilu posebno ne označava; samo u udžbenicima i rječnicima ruskog jezika iznad samoglasnika u naglašenom slogu stavlja se znak naglaska (‘).

005. Ruski suglasnici mogu biti kako tvrdi tako i meki, izuzetak su:

- **ж, ш, ц** (koji su uvijek tvrdi, i to izrazito)
- **ч, щ** (koji su uvijek meki).

006. Ruski su suglasnici meki ako - u pismu - s njihove desne strane stoji neko meko samoglasničko slovo ili **ь**.

007. Ruski se zvučni suglasnici izgovaraju bezvučno:

- ispred bezvučnih suglasnika
- na kraju riječi.

008. Ruski se bezvučni suglasnici izgovaraju zvučno:

- ispred zvučnih suglasnika (osim **й, л, м, н, р**).

003. POSEBNOSTI IZGOVORA NEKIH RUSKIH SLOVA

009. Rusko slovo **е** izgovara se:

na početku riječi, iza samoglasnika, iza **ѣ** i **ѥ**

- kad je naglašeno - kao je
- kad nije naglašeno - kao ji

iza suglasnika

- kad je naglašeno - kao e
- kad nije naglašeno - kao i (iza **ж, ш, ц** - u slogovima ispred naglašenog sloga - kao "tvrdo" i, a u slogovima iza naglašenog sloga - kao - a).

010. Rusko slovo **ѣ** (uvijek naglašeno) izgovara se:

na početku riječi, iza samoglasnika, iza **ѣ** i **ѥ** - kao je iza suglasnika - kao e.

011. Rusko slovo **и** izgovara se:

- iza **ж, ш, ц** - kao "tvrdo" i
- iza ostalih suglasnika - kao i
- iza **ѣ** - kao ji.

012. Rusko slovo **о** izgovara se:

- kad je naglašeno - kao o
- kad nije naglašeno - kao a.

013. Rusko slovo **ю** izgovara se:

- na početku riječi, iza samoglasnika, iza **ѣ** i **ѥ** - kao ju
- iza suglasnika - kao u.

014. Rusko slovo **я** izgovara se:

na početku riječi, iza samoglasnika, iza **ѣ** i **ѥ**

- kad je naglašeno - kao ja
- kad nije naglašeno - kao ji (u slogovima iza naglašenog sloga - kao ja iza suglasnika

- kad je naglašeno - kao a
- kad nije naglašeno - kao i (u slogovima iza naglašenog sloga i ne ispred mekog suglasnika - kao a).

004. POSEBNOSTI IZGOVORA NEKIH RUSKIH SLOVNIH SKUPINA

015. Neke se ruske suglasničke skupine u izgovoru skraćuju:

СТН se skraćuje u sn

ЗДН se skraćuje u zn

СТК se skraćuje u sk

ЗДК se skraćuje u sk

ВСТВ se skraćuje u stv

СТЛ se skraćuje u sl

ТСТВ se skraćuje u ctv

НДС se skraćuje u ns

ТЬСЯ se skraćuje u c:a

ТСЯ se skraćuje u c:a.

016. U ruskoj riječi **солнце** ne izgovara se **л**.

017. U ruskim riječima **сердце** i **поездка** ne izgovara se **д**.

018. U ruskim riječima **что**, **конечно**, **скучно** te u riječima izvedenima od tih riječi **ч** se izgovara kao š.

019. Ruske suglasničke skupine **сч**, **зч**, **жч** izgovaraju se kao š'; a skupine **зж**, kao kao ž'.

020. Udvojena suglasnička slova najčešće se u ruskom jeziku izgovaraju kao odgovarajući dugi suglasnik, a ponekad - kao odgovarajući kratki suglasnik.

021. Slovo **р** u ruskim genitivnim pridjevskim i zamjениčkim završecima **-оро**, **-еро** izgovara se kao у.

005. NEKE POSEBNOSTI RUSKOG PRAVOPISA

022. U ruskom se jeziku iza **г, к, х, ж, ш, щ** ne piše **ы**, nego se umjesto **ы** piše **и**.

023. Iza **ж, ш, ч, щ** u izvorno ruskim riječima ne pišu se **ю, я**, nego se umjesto **ю** piše **у**, a umjesto **я** - **а**.

024. Iza **ц** u izvorno ruskim riječima piše se **ы** samo u padežnim nastavcima, inače se umjesto **ы** piše **и**.

025. U ruskom se jeziku slovo **ё** ne piše iza **ц**.

026. Slovo **ё** u ruskim se tiskanim tekstovima redovito piše kao **е** (tj. bez dvije točke).

027. Imena naroda te stanovnika pokrajina i gradova na ruskom se jeziku pišu malim početnim slovom.

006. RUSKI GLAGOLI

028. U neodređenom glagolskom obliku (infinitivu) ruski glagoli imaju jedan od sljedećih karakterističnih završetaka:

- **ТЬ** (najčešće)
- **ЧЬ**
- **ТИ.**

029. Ruski glagoli imaju 3 glagolska načina:

- izjavni način (indikativ)
- zapovjedni način (imperativ)
- pogodbeni način (kondicional).

030. U indikativu ruski glagoli imaju 3 glagolska vremena:

- sadašnje vrijeme (prezent)
- buduće vrijeme (futur)
- prošlo vrijeme (perfekt).

031. U imperativu (u 2. licu jednine i u 2. licu množine) ruski glagoli imaju jedan od sljedećih završetaka:

- **И,-ИТЕ**
- **Й,-ЙТЕ**
- **Ь,-ЬТЕ.**

032. U kondicionalu ruski glagoli imaju oblike perfekta uz koje se dodaje čestica **БЫ.**

007. PREZENT RUSKIH GLAGOLA

033. U prezentu ruski glagoli imaju jedan od sljedećih nizova završetaka:

prva vrsta:

1. lice jednine	-у (iza suglasnika), -ю (iza samoglasnika)
2. lice jednine	-ешь (kada je naglasak na osnovi) -ёшь (kada je naglasak na završetku)
3. lice jednine	-ет (kada je naglasak na osnovi) -ёт (kada je naglasak na završetku)
1. lice množine	-ем (kada je naglasak na osnovi) -ём (kada je naglasak na završetku)
2. lice množine	-ете (kada je naglasak na osnovi) -ёте (kada je naglasak na završetku)
3. lice množine	-ут (iza suglasnika) -ют (iza samoglasnika)

druga vrsta:

1. lice jednine	-у (iza ж, ш, ч, щ) -ю (u ostalim slučajevima)
2. lice jednine	-ишь
3. lice jednine	-ит
1. lice množine	-им
2. lice množine	-ите
3. lice množine	-ат (iza ж, ш, ч, щ) -ят (u ostalim slučajevima).

034. Prilikom promjene ruskih glagola po licima moguće su sljedeće glasovne promjene:

u slučaju prvog niza završetaka:

Г:Ж, К:Ч

u slučaju drugog niza završetaka:

ш:с, ж:з, ж:д, ч:т, щ:ст, бл:б, вл:в, пл:п, мл:м, фл:ф.

035 Neki ruski glagoli imaju svoje posebnosti u prezentu:

prezent glagola **бежать** glasi: **бегу, бежишь, бежит, бежим, бежите, бегут**;

prezent glagola **есть** (u značenju "jesti") glasi: **ем, ешь, ест, едим, едите, едят**;

prezent glagola **хотеть** glasi: **хочу, хочешь, хочет, хотим, хотите, хотят**.

008. FUTUR RUSKIH GLAGOLA

036. Futur ruskih glagola ovisi o svršenosti ili nesvršenosti u značenju glagola.

037. Glagoli u čijem je značenju sadržana neka svršenost (glagoli svršenog vida) imaju u futuru jednake završetke kao glagoli nesvršenog vida (u čijem je značenju sadržana neka nesvršenost) u prezentu, tj. prezent glagola svršenog vida ima značenje futura.

038. Futur ruskih glagola nesvršenog vida tvori se od:

- oblika futura glagola **быть** (**буду, будешь, будет, будем, будете, будут**) i infinitiva konkretnog glagola.

039. Futur glagola **дать** ima nekih posebnosti:

дам, дашь, даст, дадим, дадите, дадут.

009. PERFEKT RUSKIH GLAGOLA

040. U perfektu ruski glagoli imaju sljedeće završetke:
u jednini:

- za muški rod -л
 - za ženski rod -ла
 - za srednji rod -ло
- u množini: -ли.

041. Perfekt glagola **идти** glasi: **шёл, шла, шло; шли.**

010. RUSKE IMENICE

042. Ruske imenice mogu biti sljedećeg roda:

- muškog roda
- srednjeg roda
- ženskog roda.

043. Neke ruske imenice mogu biti istodobno muškog i/ili ženskog roda (to su imenice tzv. općeg roda).

044. Ruske imenice mogu imati sljedeća brojna stanja:

- jedninu
- množinu.

045. Neke ruske imenice upotrebljavaju se samo u jednini, druge samo u množini, no većina ima i jedinu i množinu.

046. Ruske imenice mogu imati sljedeće padežne oblike:

Nominativ	odgovara na pitanja: кто? что? / кто? što?
Genitiv	odgovara na pitanja: кого? чего? / koga? čega?
Dativ	odgovara na pitanja: кому? чему? / komu? čemu?
Akuzativ	odgovara na pitanja: кого? что? / koga? što?
Instrumental	odgovara na pitanja: чем? чем? / kime? čime?
Lokativ	odgovara na pitanja: (о) ком? (о) чѐм? / (о) ком? (о) чѐм?

047. Padežni završeci ruskih imenica ovise o rodu i broju, ali i o tome na kakav - tvrdi ili meki - suglasnik završava nepromjenjivi dio imenice (tj. njena osnova).

048. Neke ruske imenice imaju samo jedan - nominativni - oblik, bez obzira na to koje se padežno pitanje za tu imenicu može postaviti.

049. U množini o rodu imenice ovise u ruskom jeziku praktički samo završeci genitiva.

011. JEDNINA RUSKIH IMENICA MUŠKOG I SREDNJEG RODA

050. Ruske imenice muškog i srednjeg roda kojih osnova završava na tvrdi suglasnik imaju u jednini sljedeće padežne završetke:

Nominativ	-∅ (imenice m. roda) -o (imenice sr. roda)
Genitiv	-a
Dativ	-y
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv (imenice muškog roda) kao nominativ (imenice srednjeg roda)
Instrumental	-om
Lokativ	-e

051. Ruske imenice muškog i srednjeg roda kojih osnova završava na meki suglasnik imaju u jednini sljedeće padežne završetke:

Nominativ	-∅ (imenice m. roda) -e (imenice sr. roda)
Genitiv	-я
Dativ	-ю
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv (imenice muškog roda) kao nominativ (imenice srednjeg roda)
Instrumental	-em (kada je naglasak na osnovi) -ëm (kada je naglasak na završetku)
Lokativ	-e

052. Ruske imenice muškog roda koje u nominativu jednine završavaju na **-й** ne dodaju padežne završetke tome **-й**, nego im karakteristični padežni završeci dolaze na mjesto **-й**, a **-em** im pod naglaskom postaje **-ëm**.

053. U instrumentalu jednine kod ruskih imenica muškog i srednjeg roda kojih osnova završava na **ж, ш, ц, ч, щ** završetak je:

-om (kada je naglasak na završetku)
-em (kada je naglasak na osnovi).

054. Kod ruskih imenica muškog roda koje znače nešto neživo - akuzativ je jednak nominativu, a kod imenica muškog roda koje znače nešto živo - akuzativ je jednak genitivu.

055 U nominativu jednine ruskih imenica muškog roda mogu u osnovi stajati samoglasnici **o, e** ili **ë**, koji se ne pojavljuju u drugim padežnim oblicima.

012. JEDNINA RUSKIH IMENICA ŽENSKOG RODA

056. Ruske imenice ženskog roda kojih osnova završava na tvrdi suglasnik imaju u jednini sljedeće padežne završetke:

Nominativ	-а
Genitiv	-ы
Dativ	-е
Akuzativ	-у
Instrumental	-ой
Lokativ	-е

* Tako se mijenjaju po padežima i ruske imenice muškog roda koje u nominativu jednine imaju završetak -а.

057. Ruske imenice ženskog roda kojih osnova završava na meki suglasnik imaju u jednini sljedeće padežne završetke:

Nominativ	-я
Genitiv	-и
Dativ	-е
Akuzativ	-ю
Instrumental	-ей (kada je naglasak na osnovi) -ёй (kada je naglasak na završetku)
Lokativ	-е

* Tako se mijenjaju po padežima i ruske imenice muškog roda koje u nominativu jednine imaju završetak -я.

058. U instrumentalu jednine kod ruskih imenica ženskog roda kojih osnova završava na **ж, ш, ц, ч, щ** završetak glasi:

-ой (kada je naglasak na završetku)

-ей (kada je naglasak na osnovi).

059. Ruske imenice ženskog roda kojih osnova završava na meki suglasnik iza kojeg u nominativu jednine stoji -ь imaju u jednini sljedeće padežne završetke:

Nominativ	-ь
Genitiv	-и

Dativ	-и
Akuzativ	-ь
Instrumental	-ью
Lokativ	-и

013. MNOŽINA RUSKIH IMENICA (OSIM GENITIVA)

060. Ruske imenice kojih osnova završava na tvrdi suglasnik imaju u množini sljedeće padežne završetke:

Nominativ	-Ы, -А (neke imenice muškog i većina imenica srednjeg roda)
Genitiv	
Dativ	-АМ
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv
Instrumental	-АМИ
Lokativ	-АХ

061. Ruske imenice kojih osnova završava na meki suglasnik imaju u množini sljedeće padežne završetke:

Nominativ	-И, -Я (neke imenice muškog i većina imenica srednjeg roda)
Genitiv	
Dativ	-ЯМ
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv
Instrumental	-ЯМИ
Lokativ	-ЯХ

062. Imenice srednjeg roda koje u nominativu jednine završavaju па **-КО**, a naglasak im u nominativu množine pada na osnovu, u tom padežu imaju završetak **-И** (iza **К**).

063. Neke imenice muškog i srednjeg roda u nominativu množine završavaju па **-ЬЯ**.

064. U slučaju imenica kojih osnova završava на **Г, К, Х, Ж, Ш, Ц, Ч, Щ** postoje odstupanja od općih pravila о padežnim završecima obzirom на pravopisna ograničenja u svezi s tim suglasnicima (vidi točke 022, 023 i 024 ovog Pregleda).

065. U množini sve imenice koje znače nešto neživo imaju akuzativ jednak nominativu, а sve imenice koje znače nešto živo imaju akuzativ jednak genitivu, s tim да imenice srednjeg roda vrlo rijetko znače nešto živo.

014. GENITIV MNOŽINE RUSKIH IMENICA

066. U genitivu množine ruske imenice imaju sljedeće završetke:

-ов

u slučaju imenica muškog roda kojih osnova završava na neki tvrdi suglasnik, osim **ж, ш**, te **ц** ako naglasak pada na završetak

-ев*

u slučaju imenica muškog roda kojih osnova završava na **й**

u slučaju imenica muškog roda kojih osnova završava na **ц** ako naglasak pada na osnovu

* pod naglaskom **-ев** postaje **-ёв**

u slučaju imenica muškog roda koje u nominativu množine završavaju na **-ья**, ako naglasak pada na osnovu

-ей

u slučaju imenica muškog roda kojih osnova završava na neki meki suglasnik, a također na **ж, ш**

u slučaju imenica muškog roda koje u nominativu množine završavaju na **-ья**, ako je završetak pod naglaskom

u slučaju imenica srednjeg roda kojih osnova završava na neki meki suglasnik

u slučaju imenica ženskog roda koje u nominativu jednine završavaju na **-ья**, ako je završetak pod naglaskom

u slučaju imenica ženskog roda koje u nominativu jednine završavaju na **-ь**;

-ий

u slučaju imenica srednjeg roda koje u nominativu jednine završavaju na **-ье** ili **-ие**

u slučaju imenica ženskog roda koje u nominativu jednine završavaju na **-ья**, ako je naglasak na osnovi

-∅

u slučaju nekih imenica muškog roda

u slučaju imenica srednjeg roda kojih osnova završava na tvrdi suglasnik

u slučaju većine imenica ženskog roda, osim onih koje u nominativu jednine završavaju na **-ь**.

*ovaj završetak može izazvati umetanje **о, е** ili **ё** u osnovu radi njenog lakšeg izgovaranja

015. NEKE POSEBNOSTI U PADEŽNIM ZAVRŠECIMA RUSKIH IMENICA

067. U genitivu jednine neke imenice muškog roda mogu imati pored redovnog završetka **-а (-я)** i završetak **-у (-ю)**, naročito kad se genitivom označava neka količina ili dio nečega.

068. U lokativu jednine neke - većinom jednosložne - imenice muškog roda kada stoje uz prijedloge **в** ili **на** imaju završetak **-у (-ю)**.

069. Imenice muškog roda koje u nominativu jednine završavaju na **-ий**, imenice srednjeg roda koje u nominativu jednine završavaju na **-ие** te imenice ženskog roda koje u nominativu jednine završavaju na **-ия** imaju u lokativu jednine završetak **-ии**.

016. RUSKI PRIDJEVI

070. Ruski se pridjevi po svojim značenjima dijele na:

- opisne pridjeve
- gradivne pridjeve
- posvojne pridjeve.

071. Ruski opisni pridjevi redovno mogu imati dva oblika

- dugi oblik
- kratki oblik (koji se u pravilu javlja samo kao imenski dio predikata).

072. Kratki se oblik ruskih pridjeva ne mijenja po padežima, a završava:

u jednini

- u muškom rodu na - \emptyset
- u srednjem rodu na -**о** ili -**е**
- u ženskom rodu na -**а** ili -**я**

u množini

- па -**ы** ili -**и**.

073. Ruski gradivni pridjevi mogu imati samo dugi oblik, a posvojni ili samo dugi oblik (posvojni pridjevi na -**ский** i -**ий**) ili samo kratki oblik (posvojni pridjevi na -**ов**, -**ев**, -**ын**, -**ин**), s tim da se ti kratki oblici posvojnih pridjeva mijenjaju po padežima, i to različito od dugih oblika opisnih i gradivnih pridjeva.

074. Dugi oblici ruskih opisnih i gradivnih pridjeva imaju dvije vrste promjene po brojevima, rodovima i padežima, ovisno o tome da li im osnova završava na tvrdi ili na meki suglasnik.

017. JEDNINA RUSKIH OPISNIH I GRADIVNIH PRIDJEVA

075. Ruski pridjevi s osnovom na tvrdi suglasnik imaju sljedeće padežne završetke u jednini po rodovima:

	muški rod	srednji rod	ženski rod
Nominativ	-ЫЙ (-ОЙ)	-ое	-ая
Genitiv	-ого	-ого	-ой
Dativ	-ому	-ому	-ой
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv	-ое	-ую
Instrumental	-ИМ	-ИМ	-ой
Lokativ	-ом	-ом	-ой

076. Ruski pridjevi s osnovom na meki suglasnik imaju sljedeće padežne završetke u jednini po rodovima:

	muški rod	srednji rod	ženski rod
Nominativ	-ий	-ее	-яя
Genitiv	-его	-его	-ей
Dativ	-ему	-ему	-ей
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv	-ее	-юю
Instrumental	-им	-им	-ей
Lokativ	-ем	-ем	-ей

077. Ruski pridjevi s osnovom na ж, ш, ч, щ imaju sljedeće padežne završetke u jednini po rodovima:

	muški rod	srednji rod	ženski rod
Nominativ	-ий (-ой)	-ее (-ое)	-ая
Genitiv	-его (-ого)	-его (-ого)	-ей (-ой)
Dativ	-ему (-ому)	-ему (-ому)	-ей (-ой)
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv	-ее (-ое)	-ую
Instrumental	-им	-им	-ей (-ой)
Lokativ	-ем (-ом)	-ем (-ом)	-ей (-ой)

018. MNOŽINA RUSKIH OPISNIH I GRADIVNIH PRIDJEVA

078. Ruski pridjevi s osnovom na tvrdi suglasnik imaju u množini sljedeće padežne završetke:

Nominativ	-ые
Genitiv	-ых
Dativ	-ым
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv
Instrumental	-ыми
Lokativ	-ых

079. Ruski pridjevi s osnovom na meki suglasnik imaju u množini sljedeće padežne završetke:

Nominativ	-ие
Genitiv	-их
Dativ	-им
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv
Instrumental	-ими
Lokativ	-их

080. Ruski pridjevi s osnovom на ж, ш, ч, щ imaju u množini jednake padežne završetke kao i pridjevi s osnovom на meki suglasnik.

019. KOMPARATIV I SUPERLATIV RUSKIH PRIDJEVA

081. Ruski pridjevi (u pravilu samo opisni) mogu imati tri stupnja:

- pozitiv
- komparativ
- superlativ.

082. U komparativu ruski pridjevi:

imaju jedan od sljedećih završetaka:

- ее** ili -**ей**
- е** (uz stanovite glasovne promjene)
- ше** (**дальше, дольше, тоньше, старше**);

imaju oblik pozitivna s **более** ili **менее** ispred pozitivna (neki pridjevi imaju samo takav komparativ).

083. Komparativi na -**ее** (-**ей**), -**е** i -**ше** ne mijenjaju se po brojevima, rodovima i padežima.

084. U superlativu ruski pridjevi:

imaju jedan od sljedećih završetaka:

- ейший** (oblik za jedninu, muški rod, nominativ)
- айший** (sa stanovitim glasovnim promjenama; oblik za jedninu, muški rod, nominativ);

imaju oblik pozitivna s **самый, наиболее** ili **наименее** ispred pozitivna;

imaju oblik komparativa sa **всего** (za neživo) ili **всех** (za živo).

085. Superlativi na -**ейший** i -**айший** mijenjaju se po brojevima, rodovima i padežima; u slučaju superlativa sa **самый** + pozitiv - po brojevima, rodovima i padežima mijenjaju se oba dijela, a u slučaju superlativa s **наиболее** ili **наименее** - po brojevima, rodovima i padežima mijenja se samo drugi dio tako sastavljenih superlativa.

086. Neki pridjevi imaju svojih posebnosti u komparativu i superlativu:

pridjevi **хороший, плохой, большой, маленький** i **малый** - tvore komparative od drugih korijena
 pridjevi **высокий, низкий, старый, молодой, хороший, плохой, большой, маленький** i **малый** - imaju oblike na -**ший**, u značenju i komparativa i superlativa.

020. RUSKI GLAGOLSKI PRIDJEVI

087. U ruskom jeziku postoje četiri vrste glagolskih pridjeva (pridjeva koji se tvore od glagola).

088. Glagolski pridjev radni sadašnji završava u nominativu jednine muškog roda:

- u slučaju glagola prve vrste promjene na **-ущий (-ющий)**
- u slučaju glagola druge vrste promjene na **-ащий (ящий)**.

089. Glagolski pridjev radni prošli završava u nominativu jednine muškog roda na **-вший** ili samo **-ший**.

090. Glagolski pridjev trpni sadašnji završava u nominativu jednine muškog roda:

- u slučaju glagola prve vrste promjene na **-емый (-омый)**
- u slučaju glagola druge vrste promjene na **-имый**.

091. Glagolski pridjev trpni prošli završava u nominativu jednine muškog roda na **-нный, -енный** (uz stanovite glasovne promjene) ili **-тый**.

092. Glagolski pridjevi trpni (sadašnji i prošli) imaju pored dugih oblika i kratke (na **-м**, odnosno na **-н** ili **-т**, u nominativu jednine muškog roda), analogno opisnim pridjevima.

021. RUSKE ZAMJENICE

093. Ruske se zamjenice dijele na 10 vrsta:

- lične zamjenice
- povratna zamjenica
- posvojne zamjenice
- pokazne zamjenice
- upitne zamjenice
- odnosne zamjenice
- određene zamjenice
- odrične zamjenice
- neodredene zamjenice
- brojne zamjenice.

094. Gotovo sve ruske zamjenice mijenjaju se po padežima, a neke i po brojevima i rodovima.

095. Svoje posebne promjene po padežima imaju sljedeće ruske zamjenice:

- lične zamjenice
- povratna zamjenica
- posvojne zamjenice
- pokazne zamjenice
- upitne zamjenice
- odnosne zamjenice.

096. Određene, odrične, neodređene i brojne ruske zamjenice imaju:

- dijelom svoje posebne promjene

(određena zamjenica **сам**, određena zamjenica **весь**, neodređena zamjenica **некий**)

- dijelom se mijenjaju po brojevima, rodovima i padežima kao odgovarajući pridjevi

(određena zamjenica **самый**, određena zamjenica **каждый**, određena zamjenica **всякий**, odrična zamjenica **никакой**, neodređena zamjenica **некоторый**, neodređena zamjenica **какой-то**, neodređena zamjenica **какой-либо**, neodređena zamjenica **какой-нибудь**, neodređena zamjenica **кое-какой** i analogne neodredene zamjenice s **который**)

- dijelom se mijenjaju kao upitne i odnosne zamjenice **кто, что**

(odrične i neodređene zamjenice sastavljene od **кто** ili **что** dodavanjem **ни-**, **не-**, **кое-**, **-то**, **-либо**, **-нибудь**, što ukazuje na odricanje /ни-/ , odnosno neodredenost /ostali elementi/).

022. RUSKE LIČNE I POVRATNA ZAMJENICA

097. Ruske lične zamjenice sa svojim mogućim padežnim oblicima jesu:

jednina:

Nominativ	я	ты	он	оно	она
Genitiv	меня	тебя	его	его	её
Dativ	мне	тебе	ему	ему	ей
Akuzativ	меня	тебя	его	его	её
Instrumental	мной	тобой	им	им	ей
Lokativ	мне	тебе	нём	нём	ней

множина:

Nominativ	мы	вы	они
Genitiv	нас	вас	их
Dativ	нам	вам	им
Akuzativ	нас	вас	их
Instrumental	нами	вами	ими
Lokativ	нас	вас	них

098. Ruske lične zamjenice 3. lica jednine (**он**, **оно**, **она**) i množine (**они**) stojeći iza većine prijedloga dobivaju početno **н**-.

099. Iza prijedloga **благодаря**, **вне**, **вопреки**, **вследствие**, **наперекор**, **навстречу**, **согласно** i **подобно**, kao i iza komparativa pridjeva i priloga, ruske lične zamjenice 3. lica ne dobivaju početno **н**-.

100. Padežni oblici ruske povratne zamjenice (nominativa nema) glase:

Genitiv	себя
Dativ	себе
Akuzativ	себя
Instrumental	собой
Lokativ	себе

023. RUSKE POSVOJNE ZAMJENICE

101. Mogući oblici ruske posvojne zamjenice **мой** (analogno i **твой**) jesu:

	muški rod	srednji rod	ženski rod	množina
Nominativ	мой	моё	моя	мои
Genitiv	моего	моего	моей	моих
Dativ	моему	моему	моей	моим
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv	моё	мою	kao nominativ ili genitiv
Instrumental	моим	моим	моей	моими
Lokativ	моём	моём	моей	моих

102. Mogući oblici ruske posvojne zamjenice **наш** (analogno i **ваш**) jesu:

	muški rod	srednji rod	ženski rod	množina
Nominativ	наш	наше	наша	наши
Genitiv	нашего	нашего	нашей	наших
Dativ	нашему	нашему	нашей	нашим
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv	наше	нашу	kao nominativ ili genitiv
Instrumental	нашим	нашим	нашей	нашими
Lokativ	нашем	нашем	нашей	наших

103. Za označavanje pripadanja 3. licu ruski jezik nema posebnih zamjenica, nego se u tu svrhu upotrebljava genitiv odgovarajuće lične zamjenice, i to kao oblik koji se ne mijenja po padežima.

104. Posvojno-povratna zamjenica **свой** mijenja se po brojevima, rodovima i padežima analogno promjeni posvojne zamjenice **мой**.

024. RUSKE POKAZNE ZAMJENICE

105. Mogući oblici ruske pokazne zamjenice **этот** (analogno i **тот**, osim u instrumentalu muškog i srednjeg roda u jednini, te u množini - gdje umjesto **и** stoji **е**) jesu:

	muški rod	srednji rod	ženski rod	množina
Nominativ	этот	это	эта	эти
Genitiv	этого	этого	этой	этих
Dativ	этому	этому	этой	этим
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv	это	эту	kao nominativ ili genitiv
Instrumental	этим	этим	этой	этим
Lokativ	этом	этом	этой	этих

106. Pokazne zamjenice **такой** i **таковой** mijenjaju se po brojevima, rodovima i padežima analogno odgovarajućim opisnim i gradivnim pridjevima (u dugom obliku).

025. RUSKE UPITNE I ODNOSNE ZAMJENICE

107. Padežni oblici ruskih upitnih i odnosnih zamjenica **кто**, **что** jesu:

Nominativ	кто	что
Genitiv	кого	чего
Dativ	кому	чему
Akuzativ	кого	что
Instrumental	кем	чем
Lokativ	ком	чѐм

108. Mogući oblici upitne i odnosne zamjenice **чей** jesu:

	muški rod	srednji rod	ženski rod	množina
Nominativ	чей	чьѐ	чья	чьи
Genitiv	чьего	чьего	чьей	чьих
Dativ	чьему	чьему	чьей	чьих
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv	чьѐ	чью	kao nominativ ili genitiv
Instrumental	чьим	чьим	чьей	чьими
Lokativ	чьѐм	чьѐм	чьей	чьих

109. Upitne i odnosne zamjenice **который** i **какой** mijenjaju se po brojevima, rodovima i padežima analogno odgovarajućim opisnim i gradivnim pridjevima (u dugom obliku).

026. RUSKI BROJEVI

110. Osnovni ruski glavni i redni brojevi jesu:

1	один, одно, одна; (одни)	1.	первый
2	два, две	2.	второй
3	три	3.	третий
4	четыре	4.	четвёртый
5	пять	5.	пятый
6	шесть	6.	шестой
7	семь	7.	седьмой
8	восемь	8.	восьмой
9	девять	9.	девятый
10	десять	10.	десятый
11	одиннадцать	11.	одиннадцатый
12	двенадцать	12.	двенадцатый
13	тринадцать	13.	тринадцатый
14	четырнадцать	14.	четырнадцатый
15	пятнадцать	15.	пятнадцатый
16	шестнадцать	16.	шестнадцатый
17	семнадцать	17.	семнадцатый
18	восемнадцать	18.	восемнадцатый
19	девятнадцать	19.	девятнадцатый
20	двадцать	20.	двадцатый
30	тридцать	30.	тридцатый
40	сорок	40.	сороковой
50	пятьдесят	50.	пятидесятый
60	шестьдесят	60.	шестидесятый
70	семьдесят	70.	семидесятый

80	во<u>с</u>емь<u>д</u>еся<u>т</u>	80.	во<u>с</u>ь<u>м</u>идеся<u>т</u>ый
90	де<u>в</u>яно<u>с</u>то	90.	де<u>в</u>яно<u>с</u>тый
100	сто	100.	со<u>т</u>ый
200	д<u>в</u>е<u>с</u>ти	200.	д<u>в</u>ухсо<u>т</u>ый
300	три<u>с</u>та	300.	трёхсо<u>т</u>ый
400	че<u>т</u>ы<u>р</u>еста	400.	че<u>т</u>ы<u>р</u>ёхсо<u>т</u>ый
500	пя<u>т</u>ьсо<u>т</u>	500.	пя<u>т</u>исо<u>т</u>ый
600	ше<u>с</u>тьсо<u>т</u>	600.	ше<u>с</u>тисо<u>т</u>ый
700	се<u>м</u>ьсо<u>т</u>	700.	се<u>м</u>исо<u>т</u>ый
800	во<u>с</u>емьсо<u>т</u>	800.	во<u>с</u>ь<u>м</u>исо<u>т</u>ый
900	де<u>в</u>ятьсо<u>т</u>	900.	де<u>в</u>ятисо<u>т</u>ый
1000	ты<u>с</u>я<u>ч</u>а	1000.	ты<u>с</u>я<u>ч</u>ный
10000 00	ми<u>л</u>ли<u>о</u>н	100000 0.	ми<u>л</u>ли<u>о</u>нный
10000 00000	ми<u>л</u>ли<u>а</u>рд	100000 0000.	ми<u>л</u>ли<u>а</u>рдный

111. Svi ruski brojevi mijenjaju se po padežima, a brojevi **один, два** te svi redni brojevi mijenjaju se i po rodovima.

027. PROMJENE RUSKIH GLAVNIH BROJEVA PO PADEŽIMA112. Mogući oblici ruskog glavnog broja **один** jesu:

	muški rod	srednji rod	ženski rod	množina
Nominativ	один	одно	одна	одни
Genitiv	одного	одного	одной	одних
Dativ	одному	одному	одной	одним
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv	одно	одну	kao nominativ ili genitiv
Instrumental	одним	одним	одной	одними
Lokativ	одном	одном	одной	одних

113. Mogući oblici ruskog glavnog broja **два** jesu:

	muški rod	srednji rod	ženski rod
Nominativ	два	два	две
Genitiv	двух	двух	двух
Dativ	двум	двум	двум
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv	kao nominativ ili genitiv	kao nominativ ili genitiv
Instrumental	двумя	двумя	двумя
Lokativ	двух	двух	двух

114. Ruski glavni broj **три** (analogno i **четыре**) ima sljedeće padežne oblike:

Nominativ	три
Genitiv	трёх
Dativ	трём
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv
Instrumental	тремя (четырьмя!)
Lokativ	трёх

115. Ruski glavni brojevi od **пять** do **двадцать** te glavni broj **тридцать** mijenjaju se po padežima kao imenice ženskog roda koje u nominativu jednine završavaju na **-ь** (bez oblika za množinu).

116. Ruski glavni brojevi **сорок**, **девяносто** i **сто** imaju zapravo samo dva padežna oblika:

Nominativ	сорок	девяносто	сто
Genitiv	сорока	девяноста	ста
Dativ	сорока	девяноста	ста
Akuzativ	сорок	девяносто	сто
Instrumental	сорока	девяноста	ста
Lokativ	сорока	девяноста	ста

117. Kod složenih glavnih brojeva mijenja se po padežima svaki sastavni dio, s tim da:

- drugi dio brojeva **пятьдесят** - **восемьдесят** u nominativu i akuzativu nema na kraju **-ь**
- drugi dio brojeva **двести** - **девятьсот** glasi:

u genitivu **-сот**

u dativu **-стам**

u instrumentalu **-стами**

u lokativu **-стах**.

118. Ruski glavni brojevi **тысяча**, **миллион** i **миллиард** mijenjaju se po padežima kao odgovarajuće imenice.

028. PROMJENE RUSKIH REDNIH BROJEVA PO PADEŽIMA

119. Ruski redni brojevi imaju padežne oblike analogne padežnim oblicima odgovarajućih opisnih i gradivnih pridjeva (u dugom obliku), tj. onih kojima osnova završava na tvrdi suglasnik (uz izuzetak rednog broja **третий**, koji ima padežne oblike analogne padežnim oblicima posvojnih pridjeva на **-ий**):

	muški rod	srednji rod	ženski rod	množina
Nominativ	третий	третье	третья	третьи
Genitiv	третьего	третьего	третьей	третьих
Dativ	третьему	третьему	третьей	третьим
Akuzativ	kao nominativ ili genitiv	третье	третью	kao nominativ ili genitiv
Instrumental	третьим	третьим	третьей	третьими
Lokativ	третьем	третьем	третьей	третьих

120. Kod složenih ruskih rednih brojeva po padežima se mijenja samo posljednji broj.

029. RUSKI PRILOZI

121. I neki ruski prilozi mogu, poput pidjeva, imati tri stupnja:

- pozitiv
- komparativ (jednak jednostavnom komparativu pridjeva)
- superlativ (jednak drugom složenom superlativu pridjeva).

122. Nepravilnosti u tvorbi komparativa i superlativa ruskih priloga analogne su nepravilnostima u tvorbi komparativa i superlativa ruskih pridjeva.

123. U ruskom jeziku postoje dvije vrste glagolskih priloga (priloga koji se tvore od glagola):

- glagolski prilog sadašnji (koji završava na **-я** ili **-а**; osim glagolskog priloga sadašnjeg od glagola **быть**, a koji glasi **будучи**)
- glagolski prilog prošli (koji završava na **-в** (**-вши**) ili **-ши**).

124. U slučaju nekih glagola svršenog vida umjesto oblika na **-в** (**-вши**) ili **-ши**) u ulozi glagolskog priloga prošlog pojavljuje se oblik na **-я** ili **-а**.

030. NEKE POSEBNOSTI GRADNJE RUSKIH REČENICA

125. U ruskom se jeziku u prezentu redovno izostavlja pomoćni glagol **быть** (*Он врач.*).

126. Imenski dio predikata u ruskom je jeziku jedino u prezentu obvezatno u nominativu, inače može - a sa nekim pomoćnim glagolima i mora - biti u instrumentalu (*Он был врачом. Он будет врачом.*).

127. Kad se u ruskom jeziku u prezentu ipak upotrebljava oblik **есть** (3. lice jednine prezenta pomoćnog glagola **быть**), taj oblik zapravo ima značenje glagola **иметь** (*У меня есть книга.*).

128. U slučaju tzv. povratnih glagola povratna je zamjenica u ruskom jeziku zapravo stopljena s glagolom, i to kao:

-сь (iza samoglasnika)

-ся (iza suglasnika, a u slučaju glagolskih pridjeva i iza samoglasnika).

129. Dvije lične zamjenice vežu se u ruskom jeziku tako da se prva zamjenica stavlja u množinu istoga lica, a druga zamjenica (može to biti i imenica) stoji u instrumentalu s prijedlogom **с** (**со**).

130. U svakodnevnoj ruskoj konverzaciji često se upitno značenje rečenice izražava - umjesto upitnom riječju **ли** - karakterističom upitnom intonacijom.

131. U ruskom su književnom jeziku, a također u znanstvenim i stručnim tekstovima, relativno česte tzv. pasivne rečenice (*Книга была прочитана сестрой.*).

SADRŽAJ

01. Ruska azbuka
02. Ruski izgovor
03. Posebnosti izgovora nekih ruskih slova
04. Posebnosti izgovora nekih ruskih slovnih skupina
05. Neke posebnosti ruskog pravopisa
06. Ruski glagoli
07. Prezent ruskih glagola
08. Futur ruskih glagola
09. Perfekt ruskih glagola
10. Ruske imenice
11. Jednina ruskih imenica muškog i srednjeg roda
12. Jednina ruskih imenica ženskog roda
13. Množina ruskih imenica (osim genitiva)
14. Genitiv množine ruskih imenica
15. Neke posebnosti u padežnim završecima ruskih imenica
16. Ruski pridjevi
17. Jednina ruskih opisnih i gradivnih pridjeva
18. Množina ruskih opisnih i gradivnih pridjeva
19. Komparativ i superlativ ruskih pridjeva
20. Ruski glagolski pridjevi
21. Ruske zamjenice
22. Ruske lične i povratna zamjenica
23. Ruske posvojne zamjenice
24. Ruske pokazne zamjenice
25. Ruske upitne i odnosne zamjenice
26. Ruski brojevi
27. Promjene ruskih glavnih brojeva po padežima
28. Promjene ruskih rednih brojeva po padežima
29. Ruski pnilozi
30. Neke posebnosti gradnje ruskih rečenica